

10.10.2022

Først litt overordnet info:

Sitt med en aktiv modell

Tanken er at en - samtidig som en leser dette - sitter med en aktiv modell hvor en med en enkel sourcetrans kan teste ut ulike varianter og funksjoner, og at en har et (filtrert) uttrekk fra target som kun viser tilhørende følgetranser. Eller kanskje enklest og mest oversiktlig - sitte rett i designer, med tabellene i sql og kjøre en og en motor.

Det anbefales å starte på 'med alt av' for så å legge til/endre innstillinger stegvis, kalkulere motoren for hvert steg, for enklere å lese hva som faktisk skjer.

For å lette arbeidet både med lese og forstå dataene, samt gjøre det enklere å definere opp ulike typer av rapporter, er alle target-transene - i tillegg til kontonummer og dimensjoner - utstyrt med mye nyttig tilleggsinformasjon.

Alle target-transer er merket med hvilken motor de kommer fra (SYS_TransGeneratorID):

Gjør det enklere å filtrere for å 'lese' hvilke transer som kommer fra hvilken motor.

Eksempel: Sales, Purchase, Payroll etc

Alle target-transer er merket med en kontotype ID (AccTypeID):

En resultatpostering (Profit&Loss) er merket 'pl'. En balansepostering er merket 'bal'.

Alle target-transer er merket med en 'hva de er' ID (SimItemID):

Gjør det enklere å filtrere for å 'lese' hvilke posteringer som skjer.

Dette kan også brukes til å lage ferdige generiske rapporter, eventuelt i kombinasjon med AccountKeyID.

Eksempel: Sales, SalesBilling, SalesDue, SalesVAT, VATEnd, VATDue etc

Alle target-transer er - i tillegg til kontonummer (AccountID) - merket med et systemteknisk kontonavn (AccountKeyID):

Gjør at en ikke behøver å kunne alle kontoene for å 'lese' hvilke posteringer som går mot hvilke kontoer AccountKeyID'er kan også brukes til å lage ferdig generiske 'kontodefinerte' rapporter, uavhengig av hvilke kontonummer som faktisk er i bruk.

Eksempel: vi bruker forkortelsen AccKey = Sales, SalesAccrued, AccountsReceivable, OutputVAT, SettlementAccountForVAT, CashLineOfCredit etc

Bokholderi..

Viser her til eget notat 'Krasjkurs i bokholderi', men siden mange sliter både med bokholderi og tilhørende terminologi (debet/kredit, debitere/kreditere), velger jeg videre - med noen få hederlige unntak - å bruke 'øke/reduere' når jeg beskriver hva som skjer på de ulike kontoene.

I tillegg, for enklere å kunne avstemme mot faktiske transaksjoner, har jeg valgt å inkludere fortegnene (+) og (-) i teksten, som forteller om det et positivt eller negativt beløp som posteres.

Noen kontoer, eks 'Påløpt' og 'Oppgjørskonto Mva' - kan opptre både som gjeld og fordring, alt etter hva de normalt inneholder mest av. Merk at posteringer (fortegn) mot den type kontoer ikke påvirkes av om det er en gjeld- eller fordringskonto.

Kassekreditt - en felles systemkonto (CashLineOfCredit)

All kontantstrøm fra alle motorer posteres mot en felles systemkonto (CashLineOfCredit).

Som navnet tilseier består den av summen av Cash (KasseBank) + LineOfCredit (Kassekreditt gjeld)

Av bedrifter med god likviditet er det noen som ikke har en kassakreditt gjeldskonto, og som da vil registrere en KasseBank eiendelskonto (19xx) som sin Kassekreditt (CashLineOfCredit) systemkonto.

Merk likevel at all postering av kontantstrøm er identisk (har samme fortegn) enten valgt systemkonto er definert som en KasseBank konto (19xx) eller en Kassekreditt gjeldskonto (23xx).

Vi kan likevel ikke (som for andre kontoer) bruke begrepene 'øke' og 'redusere' fordi:

En innbetaling vil øke en KasseBank saldo, med redusere trekket (gjelden) på Kassekreditt gjeldskonto.

En utbetaling vil redusere en KasseBank saldo, med øke trekket (gjelden) på en Kassekreditt gjeldskonto.

Så for vår felles systemkonto 'Kassekreditt' bruker vi følgende felles beskrivelse/alternativ:

På xxx dato går det penger inn (+) på systemkontoen Kassekreditt

På xxx dato går det penger ut (-) av systemkontoen Kassekreditt

Se tema **Kort Finans** – som omhandler alt om oppsett, beregning og rapportering av CashLineOfCredit

Valuta

Har her - for å ikke komplisere unødig - valgt å ikke inkludere/kommentere eventuell bruk av valuta med derav mulighet for ekstra agio/disagio transer. Enklere å ta som et eget tema

IC – ved internhandel/mellomværende mellom avdelinger og selskap i samme konsern

Har her - for å ikke komplisere unødig - valgt å ikke inkludere/kommentere eventuelle interntanser ved internhandel/mellomværende, selvom det oftest er inversen av transen, da med motsatt fortegn og kontotype (inntekt vs kost, betaling inn vs ut, fordring vs gjeld). Enklere å ta som eget tema.

Vi opererer med tre systemdatoer:

Transdato (TransDate). Eks ved salg: dato for inntektsføring

Fakturadato (BillingDate). Eks ved salg: postere faktura (kunde fordring)

Forfallsdato (DueDate) – dato for forfall/betaling (kasse bank)

Trans = sourcetrans

Motorene får inputdata fra ulike kilder. Manuell input, driverbasert, modifiserte tidligere års data etc.

De fleste motorene har systemteknisk en source tabell hvor en og en av transene spoles igjennom motorene for generering av target data.

Så – når jeg under skriver om (overstyringer direkte på) 'Trans' eller 'transen' er det denne enkel-transen jeg mener.

Tabeller er merket med klammer [ ]

Eksempel (Sales) – Salg

Jeg velger å presentere Salgsmotoren først - da den har flest ulike typer av funksjoner – hvor en enkel kildetrans fort ender opp med ganske så mange target transer.

[SalesSourceSignIsPlus] gir info til motor om salginput skjer med positive eller negative beløp

Dersom alt av innstillinger som påløpt (Accrued), faktureringsdager (PostingDays) og 'Antall dager kreditt' er skrudd av eller satt til 0, er Transdato = Fakturadato = Forfallsdato.

Kategori	SimItemID
Salg	Sales
Salg faktura	SalesBilling
Salg forfall	SalesDue

Enkleste versjon er slik:

SimItemID = Sales

På Transdato øker (-) inntekten (AccKey=Sales)

Motpost er en økning (+) i Kundefordring (AccKey AccountsReceivable)

SimItemID = SalesDue

På Forfallsdato går penger inn (+) på Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er en reduksjon (-) i Kundefordring (AccKey AccountsReceivable)

Når Transdato er ulik Fakturadato

SimItemID = Sales

På Transdato øker (-) inntekten (AccKey=Sales)

Motpost er en økning (+) i 'Påløpt ikke fakturert' (AccKey SalesAccrued)

SimItemID = SalesBilling

På Fakturadato øker (+) Kundefordring (AccKey AccountsReceivable)

Motpost er en reduksjon (-) av 'Påløpt ikke fakturert' (AccKey SalesAccrued)

SimItemID = SalesDue

På Forfallsdato går penger inn (+) på Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er en reduksjon (-) i Kundefordring (AccKey AccountsReceivable)

Legger vi til moms på salget, skjer dette i tillegg:

Moms er en type avgift med forfall er styrt av terminer. Normalen her er forfall hver annen måned.

Terminlengde (startdato og antall måneder), samt dato for terminforfall (10.apr for jan-feb, 10.juni for mar-apr etc), defineres i egen tabell [VATDueTerm]

Satsen hentes fra en felles hovedtabell [VATPct], som kan endres i prosent [VATAdjustPct] og/eller via prosentpoeng [VATPctPoint], og overstyres på Trans (VATPctOvr).

Alle momsposteringer skjer i balansen (bal)

På Transdato skjer det ingenting.

Det er Fakturadato som trigger når og i hvilken termin (normalt 2 måneder) momsen vil inngå.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Merverdiavgift	SalesVAT
Mva termin	VATEnd
Mva forfall	VATDue

SimItem = SalesVAT

På Fakturadato økes (-) Utgående moms (AccKey OutputVAT)

Motpost er økning (+) av Kundefordringer (AccKey = AccountsReceivable)

Forfall av moms i Kundefordringer skjer i en felles postering med Salg (Sales + SalesVAT)

SimItemID = VATEnd

På siste dag i moms termin, normalt siste dag hver 2. måned:

Utgående moms reduseres (+) (AccKey OutputVAT)

Motpost (-) er Oppgjørskonto Mva (AccKey SettlementAccountForVAT)

SimItemID = VATDue

Ved terminforfall Moms går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost (+) er OppgjørskontoMva (AccKey SettlementAccountForVAT)

Accrued (tidsavgrensing) funksjon styrer Fakturadato

Accrued funksjonen brukes når Fakturadato avviker fra Transdato, eller en har flere transdatoer per termin (eks pr måned), men ønsker en felles fakturadato (eks siste eller første dag i måned, rullerende hver 2M, 3M, 4M, 6M eller 12M).

Funksjonen aktiveres ved å sette opp en rad i [SalesAccrued] tabellen, velge Startdato og terminlengde på x måneder, eller uker (IsWeeks) For salg normalt definert per selskap, kontonummer, produkt og/eller marked.

Fakturering på Forskudd (første dag i termin) eller Etterskudd (siste dag i termin) - styres via Forskudd (InAdvance) = TRUE eller FALSE

I tillegg kan en legge til Faktureringsdager (Postingdays) dersom Fakturadato er x dager forskjøvet i forhold til hhv første eller siste dag i termin.

Eksempler

Ved InAdvance = FALSE eller tom (etterskudd) og 7 Faktureringsdager betyr det fakturadato 7 dager etter siste dag i termin

Ved InAdvance = FALSE eller tom (etterskudd) og minus (-) 7 Faktureringsdager betyr det fakturadato 7 dager før siste dag i termin.

Ved InAdvance = TRUE (forskudd) og 7 Faktureringsdager betyr det fakturadato 7 dager etter første dag i termin

Ved InAdvance = TRUE (forskudd) og minus (-) 7 Faktureringsdager betyr det fakturadato 7 dager før første dag i termin.

Ved IsWeeks = TRUE

Husk å starte Term1Start dato på en 'første dag i uken' - som i Norge er en mandag. Nord-Amerika + islamske land har søndag, mens i Midtøsten er det lørdag som gjelder.

Kontantandel

En eventuell kontantandel har forfall på Fakturadato.

Kontantandel (%) hentes fra innstillinger [SalesCashPct], som kan endres i prosent [SalesCashPct] og via prosentpoeng [SalesCashPctPoint], og overstyres på Trans (CashPctOvr).

Kredittandel: Fakturadato + Antall dager kreditt

Forfallsdato for andelen på kreditt = Fakturadato + antall dager kreditt

Antall dager kreditt hentes fra innstillinger [SalesDaysOfCredit], som kan endres via [SalesDaysOfCreditAdjust], og overstyres på Trans (DaysOfCreditOvr).

SpreadID og SpreadDays

Merk: Funksjonen er implementert i Sales, men deaktivert i dagens template.

Funksjonen sprer ut forfall over inntil 30 dager (SpreadDays), i og rundt dato for forfall. Fordeling av forfall pr dag skjer basert på egendefinerte fordelingsprofiler [DueSpread]

Eksempel

Beløp 100. Fakturadato 05.01 og med 20 dagers kreditt, som normalt betyr forfall 25.01

[DueSpread]: Egendefinert fordelingsprofil pr dag: D1 = 1, D2 = 2.5, D3 = 3.5, D4 = 2.0, D5 = 1 (kan bruke inntil ..D30)

Input pr måned kan være 'hva som helst'. Modellen vekter selv fordelingen og regner om til en prosentuell fordeling pr måned.

En kan også fritt justere hvor i forfallsrekken (her D1..D5) en vil ha opprinnelig forfalldato (25.01), via styringsfeltet Dx0 (til venstre for D1).

Dx0 settes som eksempel midt i rekken av forfall, dvs til D3. Forfallet kommer da slik:

D1 gir 23.1 et forfall på $100 \times 1.0 / 10 = 10$

D2 gir 24.1 et forfall på $100 \times 2.5 / 10 = 25$

D3 gir 25.1 et forfall på $100 \times 3.5 / 10 = 35$ (Dx0 satt til D3, som er midt i rekken av forfall, som gir forfall på opprinnelig forfallsdato)

D4 gir 26.1 et forfall på $100 \times 2.0 / 10 = 20$

D5 gir 27.1 et forfall på $100 \times 1.0 / 10 = 10$

Tilbakeholdt beløp (Residual og ResidualDays)

En kan tilbakeholde et beløp (her fra 100) som får et eget forfall via ResidualDays, som er x dager +/- fra opprinnelig forfallsdato.

Resten, 100 – tilbakeholdt, blir da det beløpet som blir fordelt fra D1..D30

Overstyring på Trans

Sum utgangspunkt trumfer overstyringer på Trans-nivå alle metoder og underliggende innstillinger.

NCT – ikke betalbar transaksjon

Et treff mot NCT tabellen overstyrer alle metodevalg og underliggende innstillinger mht at her blir det kun en postering mot en NCT motkonto, og derav null forfall.

Alternativ Kredittberegningmetode: Månedlig [IsCreditByMonth]

Det finnes en alternativ metode til å fordele forfall månedlig, basert på antall dager kreditt.

Funksjonen tar en transaksjon (på faktureringsdato) og splitter beløpet mellom to måneder, alt etter antall dager kreditt.

Den flytter en og en kredittdag over til neste måned (og reduserer forfallet i første måned tilsvarende. Her bryr en seg hverken om faktisk dag i måneden, eller ulikt antall dager i måneden, kun om hvilken måned forfallet kommer i. Derfor brukes den samme dag i måneden (her 5.) - i begge månedene.

Eksempel

Beløp 30. Fakturadato 05.01. 0 dagers kreditt: Forfall 30 (30-0) den 05.01 og 0 den 05.02
Beløp 30. Fakturadato 05.01. 1 dagers kreditt: Forfall 29 (30-1) den 05.01 og 1 den 05.02
Beløp 30. Fakturadato 05.01. 2 dagers kreditt: Forfall 28 (30-2) den 05.01 og 2 den 05.02
Beløp 30. Fakturadato 05.01. 15 dagers kreditt: Forfall 15 (30-15) den 05.01 og 15 den 05.02
Beløp 30. Fakturadato 05.01. 30 dagers kreditt: Forfall 0 (30-30) den 05.01 og 30 den 05.02
Beløp 30. Fakturadato 05.01. 45 dagers kreditt: Forfall 15 (30-15) den 05.02 og 15 den 05.03

Metoden aktiveres i egen tabell [IsCreditByMonth] pr den enkelte motor (pr nå valgbar i Salg, Varekjøp, Andre driftskostnader og Investeringer).

Merk at metoden gjelder da for 'alle' transer i den angjeldende motor. Eneste som eventuelt slipper utenom er en DueDateOvr på Trans.

Selvom Accrued og CreditByMonth har ulike innfallsvinkler er det rent teknisk mulig å benytte begge metodene samtidig. En må bare vite hva en faktisk ber om..

CreditByMonth vil da bruke Fakturadato (satt) fra Accrued for beregning til fordelingen av forfall.

Fakturering og forfall - hvem (over)styrer hvem - og i hvilken rekkefølge?

Når en Trans løper gjennom en motor..

Først settes Fakturadato = Transdato fra Trans

Så settes Forfalldato = Fakturadato + antall dager kreditt (fra innstillinger eller overstyring på Trans)

Dersom Accrued er definert – og biter på angjeldende Trans:

Basert på terminlengde, forskudd/etterskudd og Fakturadager settes det nå nye datoer:

Fakturadato settes lik første eller siste dag i terminen +- Fakturadager (se eget avsnitt over)

Forfalldato settes til slutt lik oppdatert Fakturadato + antall dager kreditt

Mva – styres av Fakturadato

Det er Fakturadato som styrer i hvilken mva termin momsens avsettes og derved kommer til forfall (ved terminens forfalldato).

Kontantandel

Først skiller en ut kontantandelen, med forfall på Fakturadato.

Gjenværende beløp er 'andel kreditt'.

Overstyring på Trans

Sum utgangspunkt trumfer overstyringer på Trans underliggende metoder og innstillinger.

Står eksempelvis DueDateOvr med en eksakt dato – blir det forfall for andel kreditt på denne datoen – uansett Accrued, Faktureringsdager, Antall dager kreditt eller CreditByMonth

CreditByMonth

Andel på kreditt testes så mot om funksjonen CreditByMonth er aktivert i [IsCreditByMonth]:

Er den valgt (TRUE) sluses forfall av avdel kreditt inn her og forfallet fordeles over to måneder etter metoden beskrevet over. Og stopper videre postering av forfall

SpreadID og SpreadDays

Andel på kreditt testes så mot om en har aktivert funksjonen SpreadID med SpreadDays:
Biter denne sluses forfall av avdel på kreditt inn her og forfallet fordeles etter metoden beskrevet over.
Merk - funksjonen er implementert i salgmotoren, men er foreløpig ikke gjort tilgjengelig som en standard funksjonalitet

Forfall andel kreditt

Dersom ingen av 'overstyringene' over biter ender andel kreditt med forfall på Forfallsdato (Fakturadato + antall dager kreditt)

Rabatt: brutto eller netto tall

Merk: Funksjonen er implementert i motorene (Sales, Purchase og Expense), men deaktivert i dagens template.

For oversikt over brutto salg med derav avgitte rabatter, bruk funksjonen [SalesDiscountPct]:
Rabatt (%) hentes fra innstillinger [SalesDiscountPct], som kan endres i prosent [SalesDiscountAdjustPct] og via prosentpoeng [SalesDiscountAdjustPoint], og overstyres på Trans (DiscountPctOvr).

SimItem = SalesDiscount

På Transdato øker (+) inntektsreduksjon Salgsrabatt (AccKey SalesDiscount)

Motpost er reduksjon (-) av Kundefordringer (AccKey = AccountsReceivable)

Forfall av rabatt under Kundefordringer skjer i en felles postering med salg (Sales - SalesDiscount)

En eventuell moms beregnes av netto salg, og følger salg på ordinær måte

Periodisk rabatt (eks kvartalsvis, halvårlig eller årsbonus til kunde)

Merk: Funksjonen er implementert i motorene (Sales, Purchase og Expense), men deaktivert i dagens template.

Periodiske rabatter beregnes i % av netto salg (etter rabatt), og betales i terminer. Eks en gang pr år.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Periodisk rabatt	SalesDiscountPeriodic
Rabatt fakturering	SalesDiscountBilling
Rabatt forfall	SalesDiscountDue

Funksjonen aktiveres ved å sette opp en rad i [SalesDiscountPeriodicAccrued] tabellen og velge en 'terminlengde' på x måneder, eller x uker (IsWeeks). For salg normalt definert per selskap, produkt, marked og kontonummer.

Utbetaling på Forskudd (første dag i termin) eller Etterskudd (siste dag i termin) - styres via valg av Forskudd (IsPrepaid) = TRUE eller FALSE.

Eget felt for Faktureringsdager (Postingdays) dersom Fakturadato er x dager forskjøvet i forhold til hhv første eller siste dag i termin.

Antall dager kreditt (DaysOfCredit) styrer antall dager fra fakturadato til forfall

Satsene for avregning hentes fra innstillinger [SalesDiscountPeriodicPct], som kan endres i prosent [SalesDiscountPeriodicAdjustPct] og via prosentpoeng [SalesDiscountPeriodicAdjustPoint], og overstyres på Trans (DiscountPeriodicPctOvr)

SimItemID = SalesDiscountPeriodic

På Transdato øker (+) kostnaden (AccKey=SalesDiscountPeriodic)

Motpost er en økning (-) av 'Påløpt ikke fakturert Bonus' (AccKey SalesDiscountAccrued)

SimItemID = SalesDiscountBilling

På Fakturadato (for kreditnota) reduseres (-) Kundefordringer (AccKey AccountsReceivable)

Motpost er en reduksjon (+) av 'Påløpt ikke fakturert Bonus' (AccKey SalesDiscountAccrued)

SimItemID = SalesDiscountDue

Ved terminforfall Rabatt går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er en økning (+) av Kundefordring (AccKey AccountsReceivable)

Legger vi til moms på salget og derved og på rabatten, skjer dette i tillegg:

På Transdato for rabatten skjer det ingenting.

Fakturadato for rabatten (en kreditnota) trigger når og i hvilken termin (normalt 2 måneder) momsen vil inngå.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Merverdiavgift	SalesDiscountVAT
Mva termin	VATEnd
Mva forfall	VATDue

SimItem = SalesDiscountVAT

På Fakturadato reduseres (+) Utgående moms (AccKey OutputVAT)

Motpost er en reduksjon (-) av Kundefordringer (AccKey = AccountsReceivable)

SimItemID = VATEnd (Se Salg, oppgjørskonto Utgående mva)

SimItemID = VATDue (Se Salg, terminforfall Utgående mva)

Frakt – utgående, som % av salg

Merk: Funksjonen er implementert i salgsmotor, men deaktivert i dagens template.

Utgående frakt beregnes som prosent av salg - før eventuell prisendring og rabatt.

Satsen (%) hentes fra innstillinger [SalesFreightPct], som kan endres i prosent [FreightAdjustPct] og via prosentpoeng [FreightAdjustPoint], og overstyres på Trans (FreightOutPctOvr).

[SalesFreightOffsetDays] er offset i dager fra salgsdato til transdato for frakt

[SalesFreightDaysOfCredit] er antall dager kreditt fra transdato for frakt til betaling

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Frakt utgående	FreightOut
Frakt forfall	FreightDue

SimItemID = FreightOut

På Transdato øker (+) kostnaden (AccKey FreightOut)
Motpost er en økning (-) av Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

SimItemID = FreightDue

På Forfallsdato for frakt og moms går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)
Motpost er en reduksjon (+) av Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

Legger vi til moms skjer dette i tillegg:

Frakt får samme momssats som tilhørende salg.

Fakturadato for frakten trigger når og i hvilken termin (normalt 2 måneder) moms vil inngå.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Merverdiavgift	FreightVAT
Mva termin	VATEnd
Mva forfall	VATDue

SimItem = FreightVAT

På Fakturadato for frakt økes (+) Inngående moms (AccKey InputVAT)
Motpost er en økning (-) av Leverandørgjeld (AccKey = AccountsPayable)

SimItemID = VATEnd

På siste dag i moms termin, normalt siste dag hver 2. måned:

OppgjørskontoMva tilføres et positivt beløp (AccKey SettlementAccountForVAT).

Motpost er reduksjon av Inngående moms (AccKey InputVAT)

SimItemID = VATDue

Ved terminforfall Moms går penger inn (+) på Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er OppgjørskontoMva (AccKey SettlementAccountForVAT)

Særavgifter – med en sats (beløp) per solgt enhet

Merk: Funksjonen er implementert i salgmotoren, men deaktivert i dagens template.

Særavgifter kommer i mange ulike varianter, men det eneste de (så langt) har til felles er at de kalkuleres med en sats (avgiftsbeløp) pr solgt enhet.

Særavgift er en avgift med forfall styrt av terminer. Normalen er forfall hver, eller annen hver måned. Terminlengde (startdato og antall måneder), samt dato for terminforfall defineres i egen tabell [SpecialTaxDueTerm]

I modellen håndterer vi inntil 3 ulike særavgifter (A, B og C), med hver sine terminlengder og forfallsdator, på en og samme inputrad, samtidig.

Avgiftsatsene (beløp pr budsjettert enhet) hentes fra tabellene [SalesSpecialTaxA, B og C] som kan endres i prosent [SalesSpecialTaxAdjustPct] og overstyres på Trans (SpecialTaxAOvr, ..BOvr, ..COvr).

Det er to mulige grunnprinsipp:

En kan ta særavgiftene inn i resultatoppsettet for å vise størrelsen – eller at de (som mva) bare går rett i balansen. En velger prinsipp (IsSpecialTaxPL= TRUE/FALSE) i tabellen [SpecialTacDuerTerm].

En kan velge ulike prisipp (IsSpecilaTaxPL) for hver enkelt definert avgift

På Transdato skjer det ingenting.

Det er Fakturadato som trigger når og i hvilken termin avgiften vil inngå.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Særavgift	SpecialTax
Særavgift forfall	SpecialTaxDue
Særavgift debit(pl)	SpecialTaxDebit

Dersom IsSpecialTaxPL = FALSE eller tom (alt foregår i balansen)

SimItem = SpecialTaxA (alterantivt B eller C)

På Fakturadato øker (-) Skyldige særavgifter (AccKey SpecialTaxPayables)

Motpost er økning (+) av Kundefordringer (AccKey = AccountsReivable)

SimItemID = SpecialTaxDue

På dato for terminforfall særavgifter går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost (+) er Skyldige særavgifter (AccKey SpecialTaxPayables)

I tillegg legges særavgifter til salg (Salg + Særavgift) før en felles momsavregning (SalesVAT), slik at både Kundefordringer m/forfall, samt Utgående moms (SalesVAT, VATEnd og VATDue), øker tilsvarende.

Dersom IsSpecialTaxPL = TRUE (særavgiftene går via resultat)

Her legges det ut to ekstra resultattranser med AccKey SpecialTaxA (B/C) og AccKey SpecialTaxDebit, som da kan rapportere særavgifter på linjenivå, men som i sum nuller hverandre.

SimItem = SpecialTaxA (alternativt B eller C)

På Fakturadato øker (-) 'inntektene' Særavgifter (AccKey SpecialTaxA)

Motpost er økning (+) av Kundefordringer (AccKey = AccountsReivable)

SimItem = SpecialTaxDebit

På Fakturadato reduseres (+) 'inntektene' Særavgifter (AccKey SpecialTaxDebit)

Motpost er økning (-) av Skyldige særavgifter (AccKey = SpecialTaxPayables)

SimItemID = SpecialTaxDue

Ved terminforfall Særavgifter går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost (+) er Skyldige særavgifter (AccKey SpecialTaxPayables)

I tillegg legges særavgifter til salg (Salg + Særavgift) før en felles momsavregning (SalesVAT), slik at både Kundefordringer m/forfall, samt Utgående moms (SalesVAT, VATEnd og VATDue), øker tilsvarende.

Tap på krav – som % av salg

Merk: Funksjonen er implementert i salgmotoren, men deaktivert i dagens template.

Dette er reelt tap med pengestrømseffekt. Ikke kun en avsetning.

Noen kalkulerer Tap på krav som en 'fast prosent' av netto salg + avgifter.

Tap (%) hentes fra innstillinger [SalesBadDebtPct], som kan endres i prosent [BadDebtAdjustPct] og via prosentpoeng [BadDebtAdjustPoint] og overstyres på Trans (BadDebtPctOvr).

Dette er faktiske tap med likviditetseffekt i form av manglende innbetalinger (ikke kun en avsetning)

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Tap på krav	BadDebt
Tap på krav forfall	BadDebtDue
Merverdiavgift	SalesVAT
Mva termin	VATEnd
Mva forfall	VATDue

SimItem = BadDebt

På Forfallsdato for kredittsalg øker kostnaden (+) Tap på krav (AccKey BadDebt)

Motpost er reduksjon (-) av Kundefordringer (AccKey = AccountsReceivable)

SimItemID = BadDebtDue

På Forfallsdato for kredittsalg går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er en økning (+) av Kundefordringer (AccKey AccountsReceivable)

Legger vi til moms, skjer dette i tillegg:

Tap på krav får samme momssats som tilhørende salg.

Forfallsdato for kredittsalget trigger når og i hvilken termin (normalt 2 måneder) momsen vil inngå.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Merverdiavgift	SalesVAT
Mva termin	VATEnd
Mva forfall	VATDue

SimItem = SalesVAT

På Forfallsdato for kredittsalg økes (+) Inngående moms (AccKey InputVAT)

Motpost er reduksjon (-) av Kundefordringer (AccKey = AccountsReceivable)

SimItemID = VATEnd (Se Salg | Fraktkostnader, oppgjørskonto inngående mva)

SimItemID = VATDue (Se Salg | Fraktkostnader, terminforfall inngående mva)

Vareforbruk - kalkulert via salg

Selvom vareforbruk i seg selv ikke påvirker kontantstrøm, er varekjøp (omhandlet i neste kapittel) – ihvertfall over litt tid - en indirekte konsekvens av kalkulert forbruk. Så derfor, litt om 'hvordan dette henger sammen'.

Vareforbruk kan defineres som en dynamisk funksjon av en salg - via forbruk eller indirekte via bruttofortjeneste - slik at ved endring/simulering endres denne tilsvarende forbruk.

Er salget i enheter kan forbruk defineres i beløp, ellers defineres forbruk eller bruttofortjeneste som % av brutto salg før eventuell prisendring og rabatt.

Kalkulert forbruk i salgsmotor reduserer/spiser av varelageret.

Tilhørende varekjøp skjer Varekjøp (Purchase) motoren, hvor en – eks ved dagligvarer hvor store deler

av kjøp og salg er tilnærmet i synk - kan bruke kalkulert forbruk fra salgsmotoren som grunnlag/direkte kilde for varekjøpet.

Vareforbruk beregnes som prosent av salg (eller med en kost pr enhet) - før eventuell prisendring og rabatt.

Satsen (%) hentes fra innstillinger [SalesCogsPct], som kan endres i prosent [SalesCogsAdjustPct] og via prosentpoeng [SalesCogsAdjustPoint], og overstyres på Trans (CogsPctOvr).

Kostpris pr enhet hentes fra innstillinger [SalesCostPrice], som kan endres i prosent [SalesCostPriceAdjustPct], eller overstyres på Trans (CostPriceOvr)

SimItemID = CostOfGoodsSold

På Transdato øker vareforbruk (pl) med et positivt beløp (AccKey CostOfGoodSold)

Motpost er en reduksjon av varelager (AccKey Inventory)

(Purchase) – Varekjøp

Eksempel her er fra varehandel hvor hele eller deler av kalkulert forbruk fra salgsmotoren kan være kilde for innkjøp, hvor innkjøp av varer i stor grad følger utviklingen i salget (eks ved dagligvarer). For å justere det inn kan en benytte funksjonen [SourceOffsetDays] på minus x dager dersom en eks kjøper inn varene (minus) x dager før de selges. Fordelen ved å linke varekjøp til et generert forbruk fra salg - gjør at ting enkelt henger i hop ved generering av ulike scenarier.

Alternativet er at salg, vareforbruk og varekjøp (og derved lagerbeholdningen) lever hver sine uavhengige liv og må håndteres deretter.

Merk:

Kjøp til lager: Sett AccountID = konto for lager (balansekonto) og IsInventory = TRUE

Kjøp til forbruk: Sett AccountID = konto for forbruk (resultatkonto) og IsInventory = FALSE (eller tom)

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Varekjøp	Purchase
Varekjøp faktura	PurchaseBilling
Varekjøp forfall	PurchaseDue

Forfall: Fakturadato + Antall dager kreditt

Antall dager kreditt hentes fra innstillinger [PurchaseDaysOfCredit], som kan endres via [PurchaseDaysOfCreditAdjust], og overstyres på Trans (DaysOfCreditOvr).

Enkleste versjon av kjøp til lager er slik:

SimItemID = Purchase

På Transdato øker (+) varelageret (AccKey Inventory)

Motpost er en økning (-) i Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

SimItemID = PurchaseDue

På Forfallsdato går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er reduksjon (+) i Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

Enkleste versjon av kjøp til forbruk/varekost er slik:

SimItemID = Purchase

På Transdato øker (+) varekostnader (AccKey Purchase)

Motpost er økning (-) i Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

SimItemID = PurchaseDue

På Forfallsdato går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er reduksjon (+) i Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

Når Transdato er ulik Fakturadato

SimItemID = Purchase

På Transdato øker (+) varelageret (AccKey Inventory)

Motpost er økning (-) av 'Påløpt ikke fakturert' (AccKey PurchaseAccrued)

SimItemID = PurchaseBilling

På Fakturadato øker (-) Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

Motpost er reduksjon (+) av 'Påløpt ikke fakturert' (AccKey PurchaseAccrued)

SimItemID = PurchaseDue

På Forfallsdato går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er reduksjon (+) av Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

Legger vi til moms, skjer dette i tillegg:

Moms er en type avgift med forfall er styrt av terminer. Normalen her er forfall hver annen måned.

Terminlengde (startdato og antall måneder), samt dato for terminforfall (10.apr for jan-feb, 10.juni for mar-apr etc), defineres i egen tabell [VATDueTerm]

Satsen hentes fra en felles hovedtabell [VATPct], som kan endres i prosent [VATAdjustPct] og/eller via prosentpoeng [VATPctPoint], og overstyres på Trans (VATPctOvr).

Ved bruk av konto som kriterie for sats er det uansett AccountID (varekost eller lagerkonto) som gjelder.

Alle momsposteringer skjer i balansen (bal)

På Transdato skjer det ingenting.

Det er Fakturadato som trigger når og i hvilken termin (normalt 2 måneder) momsen vil inngå.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Merverdiavgift	PurchaseVAT
Mva termin	VATEnd
Mva forfall	VATDue

SimItem = PurchaseVAT

På Fakturadato økes (+) Inngående moms (AccKey InputVAT)

Motpost er økning (-) av Leverandørgjeld (AccKey = AccountsPayable)

Forfall av moms i Leverandørgjeld skjer i en felles postering med varekjøp (Purchase + PurchaseVAT)

SimItemID = VATEnd

På siste dag i moms termin, normalt siste dag hver 2. måned:

OppgjørskontoMva tilføres (+) et positivt beløp (AccKey SettlementAccountForVAT).

Motpost er reduksjon (-) av Inngående moms (AccKey InputVAT)

SimItemID = VATDue

Ved terminforfall for moms går penger inn (+) på Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost (-) er OppgjørskontoMva (AccKey SettlementAccountForVAT)

Import

Ved import betaler en (eventuell) toll og inngående moms samlet til staten (og ikke til vareleverandør).

Toll beregnes som en prosent av netto varekjøp.

Toll (%) hentes fra innstillinger [DutyPct], som kan endres i prosent [DutyAdjustPct] og via prosentpoeng [DutyAdjustPoint] og overstyres på Trans (DutyPctOvr).

Toll og moms er normalt kontant ved import, men noen oppnår avtale om litt kreditt, eks 1 måned termin, med forfall tidlig i neste måned.

Ved innvilget kreditt: Terminlengde (startdato og antall måneder), samt dato for terminforfall, defineres i egen tabell [DutyDueTerm], hvor en også setter IsDutyOnCredit = TRUE.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Toll	PurchaseDuty
Merverdiavgift	PurchaseDutyVAT
Toll og mva forfall	PurchaseDutyAndVATDue
Mva termin	VATEnd
Mva forfall	VATDue

SimItemID = PurchaseDuty og IsInventory = TRUE

På Fakturadato øker (+) lager med tollbeløpet (AccKey Inventory)

Motpost er økning (-) av gjeld til 'leverandør' Skatteetaten (AccKey = AccountsPayable)

SimItemID = PurchaseDuty og IsInventory = FALSE eller tom

På Fakturadato øker (+) kostnader med tollbeløpet (AccKey CustomDuty)

Motpost er økning (-) av gjeld til 'leverandør' Skatteetaten (AccKey = AccountsPayable)

SimItemID = PurchaseDutyVAT

På Fakturadato økes (+) Inngående moms (AccKey InputVAT)

Motpost er økning (-) av gjeld til 'leverandør' Skatteetaten (AccKey = AccountsPayable)

SimItemID = PurchaseDutyAndVATDue

Toll og moms er i utgangpunktet kontant ved import, men noen oppnår avtale om litt kreditt.

På terminforfall Toll & moms går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit).

Motpost er en reduksjon (+) i Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

SimItemID = VATEnd (Se Varekjøp, oppgjørskonto Inngående mva)

SimItemID = VATDue (Se Varekjøp, terminforfall Inngående mva)

Frakt – inngående, som % av kjøp

Merk: Funksjonen er implementert i varekjøpsmotor, men deaktivert i dagens template.

Inngående frakt beregnes som prosent av varekjøp - før eventuell prisendring og rabatt.

Satsen (%) hentes fra innstillinger [PurchaseFreightPct], som kan endres i prosent [FreightAdjustPct] og via prosentpoeng [FreightAdjustPoint], og overstyres på Trans (FreightInPctOvr).

[PurchaseFreightOffsetDays] er offset i dager fra varekjøpsdato til transdato for frakt

[PurchaseFreightDaysOfCredit] er antall dager kreditt fra transdato for frakt til betaling

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Frakt inngående	FreightIn
Frakt forfall	FreightDue

SimItemID = FreightIn og IsInventory = TRUE

På Fakturadato øker (+) lager med inngående frakt (AccKey Inventory)
Motpost er økning (-) av gjeld til Leverandør (AccKey = AccountsPayable)

SimItemID = FreightIn og IsInventory = FALSE eller tom

På Fakturadato øker (+) kostnader med inngående frakt (AccKey CustomDuty)
Motpost er økning (-) av gjeld til Leverandør (AccKey = AccountsPayable)

SimItemID = FreightDue

På Forfallsdato for frakt går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit).
Motpost er reduksjon (+) i Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

Legger vi til moms, skjer dette i tillegg:

Frakt får samme momssats som tilhørende varekjøp.

Fakturadato for frakten trigger når og i hvilken termin (normalt 2 måneder) momsen vil inngå.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Merverdiavgift	FreightVAT
Mva termin	VATEnd
Mva forfall	VATDue

SimItem = FreightVAT

På Fakturadato for frakt økes (+) Inngående moms (AccKey InputVAT)
Motpost er en økning (-) av Leverandørgjeld (AccKey = AccountsPayable)

SimItemID = VATEnd (Se Varekjøp, oppgjørskonto inngående mva)

SimItemID = VATDue (Se Varekjøp, terminforfall inngående mva)

Øvrig

For øvige tema – se eksempler og utfyllende forklaringer under **Eksempel (Sales) – Salg**.

Husk bare at ved varekjøp blir alle fortegn motsatt (av salg)

Accrued (tidsavgrensing) funksjon styrer Fakturadato

Overstyring på Trans

NCT – ikke betalbar transaksjon

Alternativ Kredittberegningemetode: Månedlig [IsCreditByMonth]

Fakturering og forfall - hvem (over)styrer hvem - og i hvilken rekkefølge?

Rabatt: brutto eller netto tall

Periodisk rabatt (eks årsbonus fra leverandør)

(Payroll) – Lønn, Skattetrekk, Feriepenger, Arbeidsgiveravgift og Pensjon

Viser til avsnittet for Salg som på generell basis omhandler mange ulike temaer og funksjoner. Husk bare at siden det her handler om kostnader – blir alle bevegelser (fortegn) motsatt.

Lønn

Lønn bokføres normalt etter kontantprinsippet, som betyr at lønnskostnadene føres på samme dag, i samme periode, uke eller måned, som en utbetaler lønnen. Se Accrued ang ulike datoer

Litt bokholderi:

Kategori	SimItemID
Lønn	Salary
Lønn etter skattetrekk	SalaryAfterWithholdTax

SimItemID = Salary

På Transdato øker (+) kostnaden Lønn (AccKey Salary).

Motpost er økning (-) av gjeld Påløpt ikke betalt lønn (AccKey SalaryAccrued).

SimItemID = SalaryAfterWithholdTax

Ved en eventuell avsetning til skattetrekk blir utbetaling av lønn redusert tilsvarende.

På Forfallsdato (her lik Transdato) går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost (bal) er reduksjon av Påløpt ikke betalt lønn (AccKey SalaryAccrued).

Accrued (tidsavgrensing) funksjon - styrer Forfallsdato for lønn

Så er det og noen som utbetaler lønn både før og etter den perioden den er påløpt.

Accrued funksjonen kan brukes ved slike tidsavgrensinger, eller når en har flere resultatposter/Transdatoer per termin (eks pr måned), men ønsker en felles utbetalingsdato (eks første, siste eller en fast dag i måneden, rullerende 2M, 3M, 4M, 6M eller 12M).

Accrued funksjonen aktiveres ved å sette opp en rad i [SalaryAccrued] tabellen og velge en startdato og lengde på terminene, på x måneder, eller x uker (IsWeeks). For lønn normalt definert per selskap og kontonummer.

Utbetaling på Forskudd (første dag i termin) eller Etterskudd (siste dag i termin) - styres via valg av Forskudd (InAdvance) = TRUE eller FALSE

I tillegg kan en legge til Bokføringsdager (Postingdays) dersom Utbetalingsdato er x dager (+ -) forskjøvet i forhold til hhv første eller siste dag i termin.

Merk at modellen systemteknisk fører lønn via accrued (tidsavgrensing) kontoen uansatt om Accrued funksjonen er aktivert eller ikke.

Se Accrued funksjonen under Salg for mer info og eksempler (men da med motsatt fortegn).

Skattetrekk

Skattetrekk er en transaksjon med forfall er styrt av terminer. Normalen her er forfall hver annen måned. Terminlengde (startdato og antall måneder), samt dato for terminforfall (15.mars for jan-feb, 15.mai for mar-apr etc), defineres i egen tabell [WithholdTaxDueTerm].

Her velger en og ja/nei til låsing av likvider (IsWithholdTaxDeposit) og derav hvilken logikk som gjelder. IsWithholdTaxDeposit = FALSE (eller tom)

En kan (ved å stille bankgaranti) få dispensasjon fra kravet om å låse likvider på egen konto. Bedriften kan da fritt disponere over likvidene (ikke avsatte skattetrekksmidler) frem til terminforfall.

Satsen for skattetrekk hentes fra en felles hovedtabell [WithholdTaxPct], som kan endres i prosent [WithholdTaxAdjustPct] og/eller via prosentpoeng [WithholdTaxAdjustPoint], og overstyres på Trans (WithholdTaxPctOvr).

Alle skattetrekkposterene skjer i balansen (bal)

På Transdato skjer det ingenting. Det er Forfallsdato for lønn som bestemmer i hvilken termin (normalt 2 måneder) skattetrekket vil inngå.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Skattetrekk	WithholdTax
Skattetrekk forfall	WithholdTaxDue
Skattetrekkskonto	WithholdTaxDeposit
Skattetr.konto forfall	WithholdTaxDepositDue

SimItemID = WithholdTax

På Forfallsdato økes (-) Skyldig skattetrekk (AccKey WithholdTaxPayable)

Motpost er en reduksjon (+) av Påløpt ikke betalt lønn (AccKey SalaryAccrued)

IsWithholdTaxDeposit = TRUE

SimItemID = WithholdTaxDeposit

På Forfallsdato lønn går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er inn (+) Bankinnskudd for skattetrekk (AccKey WithholdTaxDeposit)

SimItemID = WithholdTaxDue

Ved terminforfall Skattetrekk går penger ut (-) av Bankinnskudd for skattetrekk (AccKey WithholdTaxDeposit).

Motpost er en reduksjon (+) av Skyldig skattetrekk (AccKey WithholdTaxPayable)

IsWithholdTaxDeposit = FALSE (eller tom)

SimItemID = WithholdTaxDue

Ved terminforfall Skattetrekk går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er en reduksjon (+) av Skyldig skattetrekk (gjeld) (AccKey WithholdTaxPayable)

Feriepenger

Feriepenger er en type kostnad med forfall styrt av terminer. Normalen er årlige forfall, når en har ferie 'neste år'. Terminlengde (startdato og antall måneder, eks 12), samt dato for terminforfall defineres i egen tabell [VacationPayDueTerm].

Satsen for feriepenger (som % av lønn) hentes fra en felles hovedtabell [VacationPayPct], som kan endres i prosent [VacationPayAdjustPct] og/eller via prosentpoeng [VacationPayAdjustPoint], og overstyres på Trans (VacationPayPctOvr).

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
-----------------	------------------

Feriepenger   VacationPay
Feriepenger forfall   VacationPayDue

SimItemID = VacationPay

Kostnadsføring av feriepenger følger samme transdato som for lønn.

På Transdato for lønn økes (+) kostnaden Feriepenger (AccKey VacationPay).

Motpost er økning (-) av Skyldig Feriepenger (AccKey VacationPayPayble)

SimItemID = VacationPayDue

Ved terminforfall Feriepenger går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er en reduksjon (+) av Skyldig Feriepenger (AccKey VacationPayPayable)

Arbeidsgiveravgift

Arbeidsgiveravgift er en avgift med forfall er styrt av terminer. Normalen her er forfall hver annen måned. Terminlengde (startdato og antall måneder), samt dato for terminforfall (15.mars for jan-feb, 15.mai for mar-apr etc), defineres i egen tabell [EmployerTaxDueTerm].

Satsen for arbeidsgiveravgift (som % av lønn, og bedriftens andel av pensjon) hentes fra en felles hovedtabell [EmployerTaxPct], som kan endres i prosent [EmployerTaxAdjustPct] og/eller via prosentpoeng [EmployerTaxAdjustPoint], og overstyres på Trans (EmployerTaxPctOvr).

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Arbeidsgiveravgift	EmployerTax
Arbeidsg.avgift forfall	EmployerTaxDue

SimItemID = EmployerTax

Kostnadsføring av Arbeidsgiveravgift følger samme transdato som for lønn.

På Transdato for lønn økes (+) kostnad Arbeidsgivergift (AccKey EmployerTax).

Motpost er økning (-) av Skyldig Arbeidsgiveravgift (AccKey EmployerTaxPayble)

SimItemID = EmployerTaxDue

Ved terminforfall Arbeidsgiveravgift går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er reduksjon (+) av Skyldig Arbeidsgiveravgift (AccKey EmployerTaxPayable)

100% - en spesialfunksjon

Dersom arbeidsgiveravgift, feriepenger eller pensjon kommer ferdig beregnet fra et annet system kan en sette sats for overstyring på Trans = 100%. Da vil modellen anta at source verdien nå kun består av hhv arbeidsgiveravgift, feriepenger eller pensjon og kostnadsføre på transdato, samt avsette og foreta forfall i hht termin. Uten å føre noe av det som lønn.

Ved 100% Feriepenger kan en i tillegg - hvis en vil at systemet og skal beregne, kostnadsføre og foreta riktig forfall av arb.avgift – i tillegg legge inn ønsket sats (eks 14%) på EmployerTaxPctOvr.

Dette siste tillegget virker sålangt ikke ved 100% pensjon.

Arbeidsgiveravgift på feriepenger

Satsen for arbeidsgiveravgift (som % av avsatte feriepenger) hentes fra en felles hovedtabell [EmployerTaxPct], som kan endres i prosent [EmployerTaxAdjustPct] og/eller via prosentpoeng [EmployerTaxAdjustPoint], og overstyres på Trans (EmployerTaxPctOvr).

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Arb.avgift på FerieP	EPTaxOnVacationPay
Arb.avgift på FP gjeld	EPTaxOnVacationPayPayable
Arb.avgift på FP forfall	EPTaxOnVacationPayDue

SimItemID = EPTaxOnVacationPay

Kostnadsføring av Arbeidsgiveravgift på feriepenger følger samme transdato som lønn/feriepenges.

På Transdato økes (+) kostnad Arb.avgift på feriepenges (AccKey EPTaxOnVacationPay).

Motpost er økning (-) av Påløpt Arbeidsgiveravgift (AccKey EmployerTaxAccrued)

SimItemID = EPTaxOnVacationPayPayable

Ved forfall feriepenges flyttes påløpt til skyldig arbeidsgiveravgift:

Skyldig Arbeidsgiveravgift øker (-) (AccKey EmployerTaxPayable)

Motpost er en reduksjon (+) av Påløpt Arbeidsgiveravgift (AccKey EmployerTaxAccrued)

SimItemID = EPTaxOnVacationPayDue

Det er utbetalingsdato for feriepenges som styrer i hvilken termin avsatt arbeidsgiveravgift på feriepenges forfaller.

Ved terminforfall Arbeidsgiveravgift går penges ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er reduksjon (+) av Skyldig Arbeidsgiveravgift (AccKey EmployerTaxPayable)

Pensjon – bedriftens andel

Innskuddspensjon betalt av bedriften er en type kostnad med forfall normalt styrt av terminer.

Normalen er månedlige forfall (gjernes i og rundt utbetaling av lønn). Terminlengde (startdato og antall måneder), samt dato for terminforfall defineres i egen tabell [PensionDueTerm].

Ulike beregningsmetoder

Noen beregner og innbetaler pensjon kalkulert som % av lønn, måned for måned, gjennom året.

Andre har et fast beregnet månedlig beløp, uavhengig av lønn eller feriepenges den spesifikke måneden.

Prosent av lønn

Velger en å bruke % av lønn, måned for måned, er fordelens at den endrer seg ved endring av lønn, men konsekvensen at og det blir lavere/ingen pensjon i måneder med feriepenges.

Dersom en ønsker pensjon også for måneden med feriepenges, er det lagt inn en valgfri funksjonalitet som legger samme pensjonsbeløp som 'måneden etter' i måneden med feriepenges. Av og på styres (pr nå) i Designeren via Payroll | Task listen. **Default er på, men bør trolig være av..**

Satsen for pensjon (avregnes som % av lønn, måned for måned) hentes fra en felles hovedtabell [PensionEmployerPc], som kan endres i prosent [PensionEmployerAdjustPct] og/eller via prosentpoeng [PensionEmployerAdjustPoint], og overstyres på Trans (PensionEmployerPctOvr).

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Pensjon arb.g. andel	PensionShareEmployer
Pensjon ansatte andel	PensionShareEmployees
Pensjon forfall	PensionDue

SimItemID = PensionShareEmployer

Kostnadsføring av bedriftens andel av pensjon følger samme transdato som for lønn.

På Transdato for lønn økes (+) kostnadene for Pensjon (AccKey Pension).
Motpost er økning (-) av Skyldig Pensjon (AccKey PensionPayable)

SimItemID = PensionDue

Ved terminforfall Pensjon går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)
Motpost er en reduksjon (+) av Skyldig Pensjon (AccKey PensionPayable)

Fast beløp

En kan legge fast beløp kun i 'feriemåneden' da i kombinasjon med % av lønn for resten av året.
Alternativt legge manuelt inn for hele året.

En kan nytte '100% - en spesialfunksjon' som alternativ til manuell postering av pensjon og arbeidsgiveravgift. En rad med 100% pensjon og en rad med 100% tilhørende arbeidsgiveravgift.

En kan alternativt legge inn pensjon som 'lønn' i lønnsmodulen, men da med konto for pensjon, måned for måned. Husk, med unntak av EmployerTaxPctOvr, å sette følgende felter på Trans til 0 (ikke NULL):
VacationPayPctOvr = 0, WithholdTaxPct = 0, PensionEmployerPctOvr = 0, PensionEmployeesPctOvr = 0
Merk at en får SimItemID og AccountKeyID tilsvarende postering av lønn.

Tilsvarende kan en legge det inn som en driftskostnad (Expense).

Husk da å legge ved sats for Arbeidsgiveravgift (EmployerTaxPctOvr) på Trans, slik at det beregnes arbeidsgiveravgift på beløpene.

Husk å endre beløpene som følge av tilgang/avgang på personell, samt lønnsjusteringer.

Merk at en her får SimItemID og AccountKeyID tilsvarende postering av driftskostnader.

Pensjon – ansattes andel

Innskuddspensjon trukket fra de ansattes lønn følger samme transdato og forfallsdato som bedriftens andel av pensjon, men påvirker verken arbeidsgiveravgift eller feriepengene - og derav ikke resultatet.

Ansattes andel av pensjon reduserer skattbar lønn slik at skattetrekket reduseres, men det har likevel ingen likviditetseffekt, dersom IsWithholdTaxDeposit i [WithholdTaxDueTerm] = TRUE.

Satsen for ansattes andel pensjon (avregnes som % av lønn, måned for måned) hentes fra en felles hovedtabell [PensionEmployeesPct], som kan endres i prosent [PensionEmployeesAdjustPct] og/eller via prosentpoeng [PensionEmployeesAdjustPoint], og overstyres på Trans (PensionEmployeesPctOvr).

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Pensjon ansatte andel	PensionShareEmployees
Pensjon forfall	PensionDue

SimItemID = PensionShareEmployees

På Transdato for lønn reduseres (+) gjelden Påløpt ikke betalt lønn (AccKey SalaryAccrued).
Motpost er økning (-) av Skyldig Pensjon (AccKey PensionPayable)

SimItemID = PensionDue

Ved terminforfall Pensjon går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)
Motpost er reduksjon (+) av Skyldig Pensjon (gjeld) (AccKey PensionPayable)

Ansattes andel av pensjon vil redusere skattbar lønn, og derav skattetrekk proporsjonalt.
Ansattes andel påvirker verken arbeidgiveravgift eller feriepenger.

Men - ved bruk av funksjon 'pensjon i måned med feriepenger' - vil postering mot SalaryAccrued erstattes av en positiv (+) postering mot CashLineOfCredit for å redusere utbetalingen av feriepenger, mot en tilsvarende utbetaling av ansattes andel av pensjon.

(Expense) – Andre driftskostnader

Viser til avsnittet for Salg som på generell basis omhandler mange ulike temaer og funksjoner. Husk bare at siden det her handler om kostnader – blir alle bevegelser (fortegn) motsatt.

Andre driftskostnader (betalbare)

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Driftskostnader	Expense
Dr.kost forfall	ExpenseDue

Forfall: Fakturadato + Antall dager kreditt

Antall dager kreditt hentes fra innstillinger [ExpenseDaysOfCredit], som kan endres via [ExpenseDaysOfCreditAdjust], og overstyres på Trans (DaysOfCreditOvr).

SimItemID = Expense

På Transdato øker (+) driftskostnader (AccKey Expense)

Motpost er økning (-) i Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

SimItemID = ExpenseDue

På Forfallsdato går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er reduksjon (+) av Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

Når Transdato er ulik Fakturadato

Accrued funksjonen brukes når Fakturadato avviker fra Transdato, eller en har flere transdatoer per termin (eks pr måned), men ønsker en felles fakturadato (eks siste dag måneden). Annet eksempel kan være kvartalsvis (3M) leie, fakturert og betalt på forskudd.

Funksjonen aktiveres ved å sette opp en rad i [ExpenseAccrued] tabellen og velge en 'terminlengde' på x måneder, eller x uker (IsWeeks).

Normalt definert per selskap, leverandør og kontonummer.

Fakturering på Forskudd (første dag i termin) eller Etterskudd (siste dag i termin) - styres via valg av Forskudd (InAdvance) = TRUE eller FALSE.

I tillegg kan en legge til Faktureringsdager (Postingdays) dersom Fakturadato er x dager forskjøvet i forhold til hhv første eller siste dag i termin.

Viser til Salgsmodulen for eksempel på ulik bruk av Accrued.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Dr.kost faktura	ExpenseBilling

SimItemID = Expense

På Transdato øker (+) driftskostnader (AccKey Expense)

Motpost er økning (-) av 'Påløpt ikke fakturert' (AccKey ExpenseAccrued)

SimItemID = ExpenseBilling

På Fakturadato øker (-) Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

Motpost er reduksjon (+) av 'Påløpt ikke fakturert' (AccKey ExpenseAccrued)

SimItemID = ExpenseDue

På Forfallsdato går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er reduksjon (+) av Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

Legger vi til moms, skjer dette i tillegg:

Moms er en type avgift med forfall er styrt av terminer. Normalen her er forfall hver annen måned.

Terminlengde (startdato og antall måneder), samt dato for terminforfall (10.apr for jan-feb, 10.juni for mar-apr etc), defineres i egen tabell [VATDueTerm]

Satsen hentes fra en felles hovedtabell [VATPct], som kan endres i prosent [VATAdjustPct] og/eller via prosentpoeng [VATPctPoint], og overstyres på Trans (VATPctOvr).

Alle momsposteringer skjer i balansen (bal)

På Transdato skjer det ingenting.

Det er Fakturadato som trigger når og i hvilken termin (normalt 2 måneder) momsen vil inngå.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Merverdiavgift	ExpenseVAT
Mva termin	VATEnd
Mva forfall	VATDue

SimItem = ExpenseVAT

På Fakturadato økes (+) Inngående moms (AccKey InputVAT)

Motpost er økning (-) av Leverandørgjeld (AccKey = AccountsPayable)

SimItemID = VATEnd (Se Varekjøp, oppgjørskonto inngående mva)

SimItemID = VATDue (Se Varekjøp, terminforfall inngående mva)

Arbeidsgiveravgift

Noen driftskostnader (ansatte goder) trigger etter loven arbeidsgiveravgift.

Satsen for arbeidsgiveravgift (som % av kost) hentes fra en felles hovedtabell [EmployerTaxPct], som kan endres i prosent [EmployerTaxAdjustPct] og/eller via prosentpoeng [EmployerTaxAdjustPoint], og overstyres på Trans (EmployerTaxPctOvr).

Dersom det påløper arbeidsgiveravgift på 'noe' (ansatte gode) som ikke i seg selv er en kostnad kan en i stedet legge inn selve arbeidsgiveravgiften, men da sette satsen til 100%. Da håndterer modellen selv bokholderiet med kostnadsføring, terminforfall etc

For generelt oppsett av terminer, terminforfall og bokføring: se Lønn

Øvrig

For øvige tema – se eksempler og utfyllende forklaringer under *Eksempel (Sales) – Salg*.

Husk bare at ved kostnader blir alle fortegn motsatt (av salg)

Accrued (tidsavgrensing) funksjon styrer Fakturadato

Overstyring på Trans

NCT – ikke betalbar transaksjon

Alternativ Kredittberegningmetode: Månedlig [IsCreditByMonth]

Fakturering og forfall - hvem (over)styrer hvem - og i hvilken rekkefølge?

Rabatt: brutto eller netto tall

Periodisk rabatt (eks årsbonus fra leverandør)

(FixedAssets) – Avskrivning og avhendelse av anleggsmidler

Avskrivning

Valgfritt å legge inn opprinnelig kost og kjøpsdato - eller opprinnelig kost og akkumulert avskrivning, men da med datoen for inngående balanse. Modellen vil beregne riktig avskrivning uansett alternativ. Akkumulert avskrivning er kalt en overstyring, da det er en snarvei (et alternativ) – dersom en ikke husker opprinnelig dato – eller akkumulerte avskrivninger til nå ikke har vært 100% i hht valgte satser .

IsDeclining [FixedAssetSource]

TRUE = saldoavskrivning beregnes årlig på gjenværende saldo. Kostnadsføres månedlig med 1/12 av årsbeløp.

AssetCost [FixedAssetSource]

Aktivert verdi

DepreciationPct [FixedAssetSource]

Avskrivning i prosent av aktivert verdi.

Satsen kan endres i prosent [DepreciationAdjustPct] og/eller via prosentpoeng [DepreciationAdjustPoint]

IsFullTaxY1 [FixedAssetSource]

Gjelder kun ved saldoavskrivning

TRUE = avskrivning tilsvarende et helt år (versus faktiske måneder fra start til 31.12) for år 1

IsResidualValue [FixedAssetSource]

TRUE = avskrivningen stopper når nedskrevet saldo = definert restverdi.

[DecliningBalanceStopValue]

Ved saldoavskrivning går saldoen nedover mot null, men blir jo aldri 0

Så, for å få en slutt på rutinen settes det en stoppverdi, som betyr at når gjenværende saldoen - etter årets avskrivning - er under valgt verdi, skal restsaldoen avskrives i sin helhet på årets siste dag.

DepreciationAccOvr [FixedAssetSource]

Overstyring: Akkumulert avskrivning pr dato for inngående balanse

Kategori

SimItemID

Avskrivning

DepreciationAsset

SimItemID = DepreciationAsset

Fra og med måned for aktivering økes (+) kostnaden Avskrivning (AccKey Depreciation)

Motpost (-) er valgt motkonto under anleggsmidler (AccKey = DepreciationCounterAccount)

Avhendelse

Ved avhendelse beregnes automatisk et eventuelt tap eller gevinst i forhold til nedskrevet verdi på tidspunkt for avhendelse. Anleggsmiddelet avskrives til og med måned for avhendelse.

DisposalAmount [FixedAssetSource]

Salgsum ved avhendelse

DaysOfCredit [FixedAssetSource]

Antall dager kreditt fra dato for avhendelse til forfall

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Avhendelse	Disposal
Avhendelse forfall	AssetDue
Avhend. Gevinst/tap	DisposalProfitLoss

SimItem = Disposal

På Transdato reduseres Anleggmidler med (-) salgsum (AccKey FixedAsset)

Motpost er økning (+) av Kundefordringer (AccKey = AccountsReceivable)

SimItemID = AssetDue

På Forfallsdato går penger inn (+) på Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er reduksjon (-) i Kundefordring (AccKey AccountsReceivable)

SimItem = DisposalProfitLoss

Ved forskjell mellom salgsum og bokført verdi på salgstidspunktet:

Ved tap posteres en (+) ekstraordinær kostnad (AccKey DisposalLoss)

Motpost er reduksjon (-) av Anleggmidler (AccKey = FixedAsset)

Ved gevinst posteres en (-) ekstraordinær inntekt (AccKey DisposalProfit)

Motpost er økning (+) av Anleggmidler (AccKey = FixedAsset)

Legger vi til moms, skjer dett i tillegg:

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Merverdiavgift	DisposalVAT
Mva termin	VATEnd
Mva forfall	VATDue

SimItem = DisposalVAT

På Fakturadato økes (-) Utgående moms (AccKey OutputVAT)

Motpost er økning (+) av Kundefordringer (AccKey = AccountsReceivable)

SimItemID = VATEnd (Se Salg, oppgjørskonto utgående mva)

SimItemID = VATDue (Se Salg, terminforfall utgående mva)

(Investment) – Investeringer

Viser til avsnittet for Salg som på generell basis omhandler mange ulike temaer og funksjoner. Husk bare at siden det her handler om kjøp – blir alle bevegelser (fortegn) motsatt.

Investeringer håndterer kjøp, import, finansiering (låneopptak), aktivering samt avskrivninger

Kjøp og aktivering

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Aktivering	AssetNew
Kjøp forfall	AssetDue

Kjøpet kan skje både i beløp (Amount) eller i antall (Quantity) med pris (Price) pr enhet

Forfall: Fakturadato + Antall dager kreditt

Antall dager kreditt settes direkte på Trans (DaysOfCredit), men kan endres via [ExpenseDaysOfCreditAdjust]

SimItemID = AssetNew

På Transdato øker (+) enleggsmidler (AccKey FixedAsset)

Motpost er økning (-) i Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

SimItemID = AssetDue

På Forfallsdato går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er reduksjon (+) i Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

Legger vi til moms, skjer dette i tillegg:

Satsen hentes fra en felles hovedtabell [VATPct], som kan endres i prosent [VATAdjustPct] og/eller via prosentpoeng [VATPctPoint], og overstyres på Trans (VATPctOvr).

Alle momsposteringer skjer i balansen (bal)

Det er Fakturadato (= Transdato) som trigger når og i hvilken termin (normalt 2 mnd) momsen vil inngå.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Merverdiavgift	AssetVAT
Mva termin	VATEnd
Mva forfall	VATDue

SimItem = AssetVAT

På Fakturadato økes (+) Inngående moms (AccKey InputVAT)

Motpost er økning (-) av Leverandørgjeld (AccKey = AccountsPayable)

SimItemID = VATEnd (Se Varekjøp, oppgjørskonto inngående mva)

SimItemID = VATDue (Se Varekjøp, terminforfall inngående mva)

Alternativ Kredittberegningmetode: Månedlig [IsCreditByMonth]

Se eksempler og utfyllende forklaringer under *Eksempel (Sales) – Salg*.
Husk bare at ved kostnader blir alle fortegn motsatt (av salg)

Import

Ved IsImport = TRUE betaler en eventuell toll og inngående moms samlet til staten (og ikke til vareleverandør).

Toll beregnes som en prosent av netto varekjøp.

Toll (%) hentes her fra Trans (DutyPct), men kan endres i prosent [DutyAdjustPct] og via prosentpoeng [DutyAdjustPoint].

Toll og moms er normalt kontant ved import, men noen oppnår avtale om litt kreditt, eks 1 måned termin, med forfall tidlig i neste måned.

Ved innvilget kreditt: Terminlengde (startdato og antall måneder), samt dato for terminforfall, defineres i egen tabell [DutyDueTerm], hvor en også setter IsDutyOnCredit = TRUE.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Toll	AssetDuty
Merverdiavgift	AssetDutyVAT
Toll og mva forfall	AssetDutyAndVATDue

SimItemID = AssetDuty

På Fakturadato øker (+) anleggsmidler med tollbeløpet (AccKey AssetNew)

Motpost er økning (-) av Leverandørgjeld til Skatteetaten (AccKey = AccountsPayable)

SimItemID = AssetDutyVAT

På Fakturadato økes (+) Inngående moms (AccKey InputVAT)

Motpost er økning (-) av Leverandørgjeld til Skatteetaten (AccKey = AccountsPayable)

SimItemID = AssetDutyAndVATDue

Toll og moms forfaller er i utgangpunktet kontant ved import, men noen oppnår avtale om litt kreditt.

På terminforfall for Toll & moms går det penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er reduksjon (+) i Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

SimItemID = VATEnd (Se Varekjøp, oppgjørskonto inngående mva)

SimItemID = VATDue (Se Varekjøp, terminforfall inngående mva)

Låneopptak, samt betjening av gjeld

Merk: Funksjonen er implementert, men deaktivert i dagens template.

En kan etablere en driverbasert funksjon som automatisk finansierer x prosent av investeringene med tilhørende låneopptak. Knytning mot investering skjer via TextID + LegalEntityID og DepartmentID.
Nyttig for å slippe å endre på låneoppsett når investeringene endres, nulles, eller forskyves.

[InvestmentLoan.NewLoanPct]

Låneopptak i prosent av investering

Satsen kan endres i prosent i [InvestmentLoanNewLoanAdjust]

[InvestmentLoan.DaysOffset]

En eventuelt offset i dager mellom forfall leverandør og låneopptak

[InvestmentLoan.GraceperiodMonths]

Brukes til å synke (justere) terminforfall til ønsket syklus, innenfor første termin.

Flytt første (og derav påfølgende) terminforfall, med antall måneder fra opptrekk.

Satt til eks 1-2-3 kommer første terminforfall (uansett terminlengde) 1-2-3 måneder etter opptrekk.

Juster Dato for første termin, med måneder i [InvestmentLoanGraceMonthsAdjust]

[InvestmentLoan.IsAnnuity]

Styrer om lånet er et Serielån (FALSE eller tom) eller Annuitetslån (TRUE)

Serielån har fast eller ingen avdrag.

Annuitetslån har fast terminbeløp som dekker både renter og (økende) avdrag.

[InvestmentLoan.PeriodsAYear]

Antall terminer pr år

For serielån blir avdraget (dersom det ikke er satt) automatisk beregnet som funksjon av antall terminer.

Ved null avdrag: sett Avdrag pr termin = 0

Settes både Antall terminer og Avdrag pr termin, er det rent teknisk å anse som et Ballonglån. Når antall avdragsterminer er nådd forfaller restsaldoen i sin helhet. Defineres en ulogisk kombinasjon – avsluttes lånet når det første kriteriet er oppfylt

[InvestmentLoan.PrincipalPeriods]

Antall terminer med forfall av renter og eventuelt avdrag

Antallet kan endres (i antall terminer) i [InvestmentLoanPrincipalPeriodsAdjust]

[InvestmentLoan.PrincipalAPeriod]

Avdrag pr termin (ved serielån)

Ved null avdrag: 0 (ikke blank)

Ved blank: avdraget blir automatisk beregnet som funksjon av antall terminer

Avdraget kan endres i prosent i [InvestmentLoanPrincipalAdjustPct]

[InvestmentLoanInterestPct]

Rentesats i prosent pro anno

Satsen kan overstyres i [InvestmentLoan.InterestPctOvr]

Satsen kan endres i prosent i [InterestAdjustPct] og i prosentpoeng i [InterestAdjustPoint]

[InvestmentLoan.IsInterest365]

Renteberegningsmetode.

TRUE = faktiske dager pr måned. FALSE (eller tom) = 1/12 eller '30 dager' pr måned

[InvestmentLoan.IsInterestDueEnd]

TRUE = renter avregnes på termin, men forfaller på lånets siste dag. FALSE (eller tom) = forfall på termin.

Funksjonen beregner renter av saldo 'ikke betalte renter'

[InvestmentLoan.FeeInitial]

Etableringsgebyr, som forfaller ved opptrekk av lånet

[InvestmentLoanFeeAPeriod]

Termingebyr, som forfall med fast beløp hver termin

Beløpet kan overstyres i [InvestmentLoan.FeeAPeriodOvr]

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Opptrekk	LoanNew
Renter	LoanInterest
Renter forfall	LoanInterestDue
Avdrag	LoanPrincipal
Gebyr	LoanFee

SimItemID = LoanNew

Ved dato for låneopptrekk går det penger inn (+) på Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er økning (-) av Lån (AccKey Loan)

SimItem = LoanInterest

Siste dag i måned, samt ved termin, økes (+) rentekostnader (AccKey LoanInterestExpenses)

Motpost er påløpte (-) renter (AccKey = LoanInterestAccrued)

SimItem = LoanInterestDue

Ved terminforfall Renter går det penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er påløpte (+) renter (AccKey = LoanInterestAccrued)

SimItem = LoanPrincipal

Ved terminforfall Avdrag går det penger ut (-) av av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er redusert (+) lånesaldo (AccKey LoanPrincipal)

SimItem = LoanFee

Etableringsgebyr og termingebyr

Ved opptrekk og terminforfall går det penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er økning (+) av kostnadene etablerings- og termin-gebyr (AccKey LoanFee)

Avskrivning

En kan etablere en driverbasert funksjon som automatisk avskriver investeringene. Knytning mot investering skjer via TextID + LegalEntityID og DepartmentID.

Nyttig for å slippe å endre på avskrivninger når investeringene endres, nulles, eller forskyves.

DepreciationPct [InvestmentDepreciation]

Avskrivning i prosent av aktivert verdi.

Satsen kan endres i prosent [DepreciationAdjustPct] og/eller via prosentpoeng

[DepreciationAdjustPoint], og overstyres på Trans (DepreciationPctOvr).

IsDeclining [InvestmentDepreciation]

TRUE = saldoavskrivning beregnes årlig på gjenværende saldo. Kostnadsføres månedlig med 1/12 av årsbeløp

IsFullTaxY1 [InvestmentDepreciation]

Gjelder kun ved saldoavskrivning

TRUE = avskrivning tilsvarende et helt år (versus faktiske måneder fra start til 31.12) for år 1

IsResidualValue [InvestmentDepreciation]

TRUE = avskrivningen stopper når nedskrevet saldo = definert restverdi.

DepreciationDateOvr [InvestmentDepreciation]

Overstyre startdato for avskrivning (versus dato for aktivering)

Datoen kan overstyres på Trans [DepreciationDateOvr]

[DecliningBalanceStopValue]

Ved saldoavskrivning går saldoen nedover mot null, men blir jo aldri 0

Så, for å få en slutt på rutinen settes det en stoppverdi, som betyr at når gjenværende saldoen - etter årets avskrivning - er under valgt verdi, skal restsaldoen avskrives i sin helhet på årets siste dag.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Avskrivning	DepreciationAssetNew

SimItemID = DepreciationAssetNew

Fra og med måned for aktivering økes (+) kostnaden Avskrivning (AccKey Depreciation)

Motpost (-) er valgt motkonto under anleggsmidler (AccKey = DepreciationCounterAccount)

(OBDue) - IB forfall

Her kan vi ha flere ulike kategorier:

IB forfall på termin:

Uansett når en starter et budsjett eller prognose vil det alltid være en Inngående balanse. Noen av disse kan være avgifter med lovregulerte terminforfall.

IB forfall henter terminlengde og forfallsdatoer for de respektive kategoriene fra deres felles definisjon inni modellen.

[EmployerTaxDueTerm] og [WithholdTaxDueTerm],
[VATDueTerm] og [DutyDueTerm],
[SpecialTaxDueTerm]

Så det eneste en her behøver å gjøre er å definere en rad med Kontonummer og Kategori for hver av de en ønsker IB terminforfall på.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Arbeidgiveravgift	OBDueEmployeTax
Skattetrekk	OBDueWithholdTax
Merverdiavgift	OBDueVauleAddedTax
Spesialavgift	OBDueSpecialTax
Toll og avgift	OBDueDutyAndTax

AccountID

Det er alltid kontonummeret som inneholder (skyldig eller tilgode) IB saldo som skal defineres. Er det flere kontoer, må de enten summeres i forkant på en felles konto, eller at hver av de får en egen rad i definisjonen.

Betalingskonto overtying

Dersom en ønsker at forfallet skal gå over en annen konto enn systemteknisk Kassekreditt (CashLineOfCredit), kan det overstyres via AccountDepositOvr.

Vær dog oppmerksom på at modulen selv sjekker (og agerer i henhold til) om det under innstillinger for lønn [WithholdTaxDueTerm] er sjekket av for avsetninger til skattetrekk på låst konto. Alternativet er en dispensasjon (eks via en bankgaranti) som betyr et terminforfall over Kassekreditt, på ordinært vis.

Midt i en termin

Er IB midt i en termin, og terminforfall er mer enn en måned etter terminslutt (eks som for moms), sørger modellen selv, eks ved en to måneders termin, for at det er saldoen en måned før IB (OBPrevM1) som forfaller ved første terminforfall etter IB. Og at IB verdien minus OBPrevM1, forfaller i andre terminforfall, etter datoen for IB. Sourcedata til IB forfall skal ved riktig oppsett inneholde IB saldo, pluss saldo en måned tilbake (OBPrevM1) og saldo to måneder tilbake (OBPrevM2), som brukes ved eventuell fordeling av forfall over to terminforfall.

Sammendrag:

SimItemID = OBDueEmployerTax

Arbeidsgiveravgift, i Norge 2 måneders termin, med forfall 15. i måned etter terminslutt (Eks Jan-Feb med forfall 15.mars). Ikke ta med avsatt/skyldig AGA på Feriepenger, det har eget forfall.

Ved terminforfall Arbeidsgiveravgift går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)
Motpost (+) er Skyldig Arbeidsgiveravgift (AccKey EmployerTaxPayable).

SimItemID = OBDueWithholdTax

Skattetrekk, i Norge 2 måneders termin, med forfall 15. i måned etter terminslutt (Eks Jan-Feb med forfall 15.mars). Her er det konto for gjeld (ikke eventuell depositkonto) som skal defineres

Ved terminforfall Skattetrekk går det normalt penger ut (-) av Bankinnskudd for skattetrekk (AccKey WithholdTaxDeposit). Alternativt, uten deposit konto, ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)
Motpost (+) er Skyldig Skattetrekk (AccKey WithholdTaxPayable).

SimItemID = OBValueAddedTax

Merverdiavgift, i Norge 2 måneders termin, med forfall 10. i andre måned etter terminslutt. (Eks Jan-Feb med forfall 10.april). Inkluder alle moms kontoene. IB verdien kan bære både skyldig (-) og til gode (+)

Ved terminforfall Moms går penger ut (-) eller inn (+) på Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)
Motpost (+) eller (-) er OppgjørskontoMva (AccKey SettlementAccountForVAT)

SimItemID = OBDueSpecialTax

Særavgifter er spesielle avgifter i hovedsak relatert til miljø og energi. Avgiften er normalt et beløp pr en enhet som fordrer at Trans er basert på enheter (og ikke beløp). Kan ha ulike terminer og forfall.

Ved terminforfall Særavgifter går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)
Motpost (+) er Skyldig Særavgifter (AccKey SpecialTaxPayables).

SimItemID = OBDueDutyAndTax

Toll og moms er i utgangpunktet kontant ved import, men noen oppnår avtale om litt kreditt, eks 1 måned termin, med forfall tidlig i neste måned.

Ved terminforfall Toll & moms går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit).
Motpost er en reduksjon (+) i Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

IB forfall - betalbare fordringer:

Definer en rad med Kontonummer og Kategori for alle betalbare fordringer en ønsker forfall på.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Kundefordringer	OBDueAccountsReceivable
Offentlige tilskudd	OBDueGovernmentGrant
Andre fordringer	OBDueOtherReceivable

Det gjelder samme regler for alle kategoriene:

AccountID

Det er kontonummeret med IB saldo som skal defineres. Er det flere kontoer, må de enten summeres i forkant på en felles konto, eller at hver av de får en egen rad i definisjonen.

Overstyring på Trans

Hver kilderad kan inneholde egen dato for forfall (DueDateOvr), som da vil overstyre forfall definert via innstillinger. Rent teknisk kan en ha med hele kundereskontroen (eks med ulike textID'er) i kildedataene, med enkeltbeløp og forfallsdato. Et forfall med dato før IB dato blir ikke effektuert.

AmountDue

Forfall i beløp (uansett IB saldo)
Deaktiveres dersom DueDateOvr (Trans) er satt

PercentDue

Forfall i prosent av IB saldo
Overstyres til 100% dersom DueDateOvr (Trans) er satt

PlusDays

Antall dager til forfall (fra IB dato).
Overstyres både av DueDate og DueDateOvr (Trans)

SpreadDays

Antall dager forfallsbeløpet skal fordeles over, fra og med forfallsdato
Deaktiveres dersom DueDateOvr (Trans) er satt

DueDate

Forfall på en spesifikk dato. Overstyres av DueDateOvr (Trans)
Et forfall med dato før IB dato blir ikke effektuert

IsYearly = TRUE

Sett forfallsdato fra et tidligere år og aktiver 'Årlig' (IsYearly), for å definere automatiske forfall fremover. Basert på forfallsdato (måned, dag) og startdato velger modellen automatisk om det blir forfall, og i hvilket år det skjer (et forfall med dato før IB dato blir ikke effektuert)

Adjust

En valgt eller overstyrt forfallsdag, antall dager til forfall, og antall dager det skal fordeles over - kan på generell basis overstyres fra Adjust tabellene:

[OBDueAdjustDay]	Juster Antall dager til forfall, ved forfallsdato (scenario)
[OBDueAdjustPlusDaysAdjust]	Juster Antall dager til forfall, ved 'pluss dager' (scenario)
[OBDueAdjustSpreadDaysAdjust]	Juster Antall dager beløpet fordeles over (scenario)

Sammendrag:

SimItemID = OBDueAccountsReceivable

På Forfallsdato går penger inn (+) på Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit).
Motpost er en reduksjon (-) av Kundefordringer (AccKey AccountsReceivable)

SimItemID = OBDueGovernmentGrant

På Forfallsdato går penger inn (+) på Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit).

Motpost er en reduksjon (-) av Off tilskudd tilgode (AccKey OtherReceivable).

SimItemID = OBDueOtherReceivable

På Forfallsdato går penger inn (+) på Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit).

Motpost er en reduksjon (-) av Andre fordringer (AccKey OtherReceivable).

IB forfall - betalbar gjeld:

Definer en rad med Kontonummer og Kategori for alle betalbar gjeld en ønsker forfall på.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Leverandørgjeld	OBDueAccountsPayable
Selskapskatt	OBDueCompanyTax
Utbytte	OBDueDividend
Konsernbidrag	OBDueGroupContribution
Annet	OBDueOtherPayable
Feriepenger	OBDueVacationPay

AccountID

Det er kontonummeret med IB saldo som skal defineres. Er det flere kontoer, må de enten summeres i forkant på en felles konto, eller at hver av de får en egen rad i definisjonen.

Det gjelder (med få unntak) samme regler for alle kategoriene:

Overstyring på Trans

Hver kilderad kan inneholde egen dato for forfall (DueDateOvr), som da vil overstyre forfall definert via innstillinger. Rent teknisk kan en ha med hele leverandørreskontroen (eks med ulike textID'er) i kildedataene, med enkeltbeløp og forfallsdato.

Et forfall med dato før IB dato blir ikke effektuert.

IsOBYear = TRUE

Bruk beløp avsatt forrige år (OBYear), eks feriepenger, selskapskatt, utbytte, konsernbidrag etc

AmountDue

Forfall i beløp (uansett IB saldo)

Deaktiveres dersom DueDateOvr (Trans) er satt

PercentDue

Forfall i prosent av IB saldo

Overstyres til 100% dersom DueDateOvr (Trans) er satt

PlusDays

Antall dager til forfall (fra IB dato).

Overstyres både av DueDate og DueDateOvr (Trans)

SpreadDays

Antall dager forfallsbeløpet skal fordeles over, fra og med forfallsdato

Deaktiveres dersom DueDateOvr (Trans) er satt

DueDate

Forfall på en spesifikk dato. Overstyres av DueDateOvr (Trans)

Et forfall med dato før IB dato blir ikke effektuert

IsYearly = TRUE

Sett forfallsdato fra et tidligere år og aktiver 'Årlig' (IsYearly), for å definere automatiske forfall fremover. Basert på forfallsdato (måned, dag) og startdato velger modellen automatisk om det blir forfall, og i hvilket år det skjer (et forfall med dato før IB dato blir ikke effektuert)

EPTaxPct

Prosent arbeidsgiveravgift som skal beregnes av utbetalte Feriepenger

EPTFromAccount

Hvilken tidligere avsatt gjeldskonto kalkulert Arbeidsgiveravgift (EPTacPct) skal avregnes mot.

Adjust

En valgt eller overstyrt forfallsdag, antall dager til forfall, og antall dager det skal fordeles over - kan på generell basis overstyres fra Adjust tabellene:

[OBDDueAdjustDay]	Juster Antall dager til forfall, ved forfallsdato (scenario)
[OBDDueAdjustPlusDaysAdjust]	Juster Antall dager til forfall, ved 'pluss dager' (scenario)
[OBDDueAdjustSpreadDaysAdjust]	Juster Antall dager beløpet fordeles over (scenario)

Feriepenger forfaller 'året etter' de påløper

Ved budsjett (jan-des) forfaller Skyldige feriepenger (IB) påløpt året før, i budsjettåret.

Ved hittil i år + prognose ut året har vi både Skyldig fra i fjor (forfall i år), samt Påløpt hittil i år (forfall neste år).

Forfallsdato + 365 + TextID + Årlig = forfall neste år

En spesialkombinasjon for å sette automatisk forfall 'neste år', eks skyldige feriepenger påløpt gjennom året.

Om en bruker samme (eller ulike) konto for Skyldig (fra forrige år) og Påløpte feriepenger (hittil i år), må definisjonen uansett splittes på minst to rader.

Ved en felles konto må radene skilles ved bruk av TextID feltet (eks ThisYear/NextYear)

Innstilling Rad 1 - velg 'Bruk IB år', dvs Skyldig fra forrige år: la PlusDays være blank

Innstilling Rad 2 - ikke velg 'Bruk IB år': sett PlusDays til 365 (uansett skuddår eller ikke)

Har en flere forfall (eks over flere måneder) defineres det via flere rader for hhv Rad1 og/eller Rad2 med derav unik TextID og DueDate, og med Forfall % der summen av Rad1 (og/eller Rad2) definisjoner, hver seg, ikke overskrider 100%.

Sammendrag:

SimItemID = OBDDueAccountsPayable

På forfallsdato går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er en reduksjon (+) i Leverandørgjeld (AccKey AccountsPayable)

SimItemID = OBDueCompanyTax

På forfallsdato går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit).

Motpost er en reduksjon (+) i skyldig Selskapsskatt (AccKey IncomeTaxPayable)

SimItemID = OBDueDividend

På forfallsdato går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er en reduksjon (+) i skyldig Utbytte (AccKey DividendPayable)

SimItemID = OBDueGroupContribution

På forfallsdato går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er en reduksjon (+) i skyldig Konsernbidrag (AccKey GroupContributionPayable).

SimItemID = OBDueVacationPay

På terminforfall Feriepenger går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er en reduksjon (+) i skyldig Feriepenger (AccKey VacationPayPayable).

SimItemID = OBDueEPTOnVacationPay

I tillegg til feriepenger kommer forfall av tilhørende Arbeidsgiveravgift, med forfall første termin etter forfall feriepenger:

Ved terminforfall Arbeidsgiveravgift går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er en reduksjon (+) Arbeidsgiveravgift på feriepenger (AccKey EPTaxOnVacationPay).

SimItemID = OBDueOtherPayable

På forfallsdato går penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er en reduksjon (+) i Annen skyldig (gjeld) (AccKey OtherPayable).

(Loan) – Lån

Beregner renter og avdrag på Serie og Annuitetslån, inklusiv ballonglån.

Håndterer både inn- og utlån. Eksempelet viser innlån.

Ved Utlån vil alle transaksjoner ha motsatt fortegn, og noen endringer i ID'er.

[LoanPlanSource.IsLoanOut]

FALSE (eller tom) = Innlån. TRUE = Utlån

[LoanICSource.IsAnnuity]

Styrer om lånet er et Serielån (FALSE eller tom), eller Annuitetslån (TRUE)

Serielån har fast eller ingen avdrag.

Annuitetslån har fast terminbeløp som dekker både renter og (økende) avdrag.

[LoanICSource.TransDate]

Dato for låneopptrekk

Startdato kan skyves (i måneder) forover (+) og bakover (-) via [LoanOffsetMonthsAdjust]

[LoanICSource.Amount]

Lånedopptak

Låneopptak kan endres i prosent via [LoanNewAdjustPct]

[LoanICSource.FirstPrincipalDate]

Brukes til å synke (justere) terminforfall til ønsket syklus, innenfor første termin.

Ved et annuitetslån vil et første avdrag satt tidligere enn en normal terminlengde, automatisk bli endret til et lån med forskuddsbetaling. Og kun beregne renter for perioden fra start og frem til første forfall.

[LoanGraceMonthsAdjust]

Brukes ved avdragsfrihet, ved å velge antall måneder (+-) fra 'første opprinnelige termin' til første avdrag.

En eventuell endring av første avdrag ute av synk med opprinnelig terminsyklus endrer som konsekvens termindato for alle terminer, slik at første termin blir kortere enn opprinnelig.

[LoanICSource.PeriodsAYear]

Antall terminer pr år

For serielån blir avdraget (dersom det ikke er satt) automatisk beregnet som funksjon av antall terminer.

Ved null avdrag: sett Avdrag pr termin = 0

Settes både Antall terminer og Avdrag pr termin, er det rent teknisk å anse som et Ballonglån. Når antall avdragsterminer er nådd forfaller restsaldoen i sin helhet. Defineres en ulogisk kombinasjon – avsluttes lånet når det første kriteriet er oppfylt

[LoanICSource.PrincipalPeriods]

Antall terminer med forfall av renter og eventuelt avdrag

Antall terminer kan endres i [InvestmentLoanPrincipalPeriodsAdjust]

[LoanICSource.PrincipalAPeriod]

Avdrag pr termin (ved serielån)

Ved null avdrag: 0 (ikke blank)

Ved blank: avdraget blir automatisk beregnet som funksjon av antall terminer

Avdrag kan endres i prosent eller nytt beløp i [LoanSerialPrincipalAdjustPct]:

Juster <=1: Avdrag serielån i %. >1: nytt avdragsbeløp

[LoanInterestPct]

Rentesats i prosent pro anno

Satsen kan endres i prosent i [InterestAdjustPct] og i prosentpoeng i [InterestAdjustPoint]

[LoanInterest.IsInterest365]

Renteberegningsmetode.

TRUE = faktiske dager pr måned. FALSE (eller tom) = 1/12 eller '30 dager' pr måned

[LoanInterest.IsInterestDueEnd]

TRUE = renter avregnes på termin, men forfaller på lånets siste dag. Funksjonen beregner renter av saldo 'ikke betalte renter'.

FALSE (eller tom) = forfall som normalt ved termin.

[LoanICSource.FeeInitial]

Etableringsgebyr, som forfaller ved opptrekk av lånet

[LoanFeeAPeriod]

Termingebyr, som forfall med fast beløp hver termin

Beløpet kan overstyres i [InvestmentLoan.FeeAPeriodOvr]

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
Opptrekk	LoanNew
Renter	LoanInterest
Renter forfall	LoanInterestDue
Avdrag	LoanPrincipal
Gebyr	LoanFee

SimItemID = LoanNew

På dato for låneopptrekk går det penger inn (+) på Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er en økning (-) av Lån (AccKey Loan)

SimItem = LoanInterest

Siste dag i måned, samt ved termin, økes (+) rentekostnader (AccKey LoanInterestExpenses)

Motpost (-) er påløpte renter (AccKey = LoanInterestAccrued)

SimItem = LoanInterestDue

Ved terminforfall Renter går det penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost (+) er påløpte renter (AccKey = LoanInterestAccrued)

SimItem = LoanPrincipal

Ved terminforfall Avdrag går det penger ut (-) av av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er redusert (+) lånesaldo (AccKey LoanPrincipal)

SimItem = LoanFee

Etablerings- og termingebyr

Ved opptrekk og terminforfall går det penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost er økning (+) av kostnadene etablerings- og termin-gebyr (AccKey LoanFee)

(Misc) – Diverse

En spesialfunksjon for håndtering av ulike manuelle enkle posteringer. Det er ingen kontroll av input så bruker er selv ansvarlig for riktig fortegn, konto/motkonto og merking via nedtrekksliste for SimItemID.

Alle beløp skal ha 'bokholderi fortegn'

En kostnad (+) eller økning (+) av eiendel - skal ha et positivt fortegn.

En inntekt (-) eller økning (-) av gjeld / egenkapital - skal ha et negativt fortegn.

Tomme felt

Er CurrencyForeign tom skjer transaksjonen i selskapets valuta

Er Best og/eller Worst tom får de beløp tilsvarende Amount (Baseline).

Er AgioDisagioExRate tom skjer ingen agioDisagio beregning uansett transaksjonsvaluta

Merk:

Går det penger inn eller ut, behold CounterAccount tom!

Er AccountCounterID tom blir motkonto systemkontoen Kassekreditt (AccKeyID CashLineOfCredit

Velger du en motkonto (også konto for Kassekreditt..) settes AccKeyID = MiscBalance

Misc

Alle tilgjengelige SimItemID'er fra modellen er i prinsippet valgbare.

I tillegg er det øverst i listen lagt til følgende fire universelle 'Misc' SimItemID'er:

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
IB endring	MiscOB
Resultat/resultat	MiscProfitLossProfitLoss
Resultat/balanse	MiscProfitLossBalance
Balanse/balanse	MiscBalanceBalance
Øvrig	

SimItemID = MiscOB

En kan endre/omgruppere inngående balanse

Poster endring for AccountID balansekonto (AccKeyID MiscX)

Balanse motkonto AccountCounter får motsatt fortegn (AccKeyID MiscX)

SimItemID = MiscProfitLossProfitLoss

En kan omgruppere resultatet ved å endre på to resultatposter

Poster endring for AccountID resultatkonto (AccKeyID MiscProfitLoss)

Resultat motkonto AccountCounter får motsatt fortegn (AccKeyID MiscProfitLoss)

SimItemID = MiscProfitLossBalance

En kan justere resultatet ved å postere resultat/balanse

Ved en resultat/balanse postering skal AccountID alltid inneholde kontoen for resultat.

Poster resultatendringen på AccountID resultatkonto (AccKeyID MiscProfitLoss)

Balanse motkonto AccountCounter får motsatt fortegn (AccKeyID MiscBalance)

SimItemID = MiscBalanceBalance

En kan omgruppere på balansen, eller foreta alle mulige inn/utbetalinger som utbetaling av utbytte, avdrag, skatt, innskudd av egenkapital, innbetaling av fordringer, eller ulike typer opptrekk av lån etc. Husk ved tom AccountCounter: motkonto er da systemkonto Kassekreditt (AccKeyID CashLineOfCredit)

Poster endring for AccountID balansekonto (AccKeyID MiscBalance)

Balanse motkonto AccountCounter får motsatt fortegn (AccKeyID MiscBalance)

Ved bruk av andre SimItemID'er en selv ansvarlig for at det en gjør 'henger ihop'

(ShortTermCash) – Kort Finans

Kort finans beregner renteinntekter og/eller rentekostnader på dagnivå av en løpende saldo bestående av inngående balanse fra Frie likvider og/eller Kassakreditt, korrigert for daglige pengestrømmer fra alle øvrige motorer - inkludert kapitalisering av renter (at renter tillegges saldo) beregnet her i Kort Finans - postert mot felles systemkonto CashLineOfCredit.

PeriodsAYearCashDue / PeriodsAYearLOCDue [ShortTermCash]

Terminlengde og derav kapitalisering defineres hver for seg for hhv renteinntekt og rentekostnad.

Kapitalisering følger kalenderåret. En termin pr år betyr forfall 31.12 (to terminer betyr 30.6 og 31.12)

Opereres det med flere valutakontoer, ligger det en mulighet til å ha mer enn en Kort Finans motor.

Hver tilleggsmotor (ShortTermCashAdd) må da settes opp med egne innstillinger basert på hhv valuta BalanceCurrID, forskjellig fra selskapets valuta (CurrencyFunctionalID).

Inngående balanser fra Frie likvider og Kassekreditt - definert i [ShortTermCashSourceDef] - summeres automatisk i en felles systemkonto CashLineOfCredit. Motposten er nulling av hhv summerte kontoer. Så ved rapportering har en full oversikt over netto likviditet/trekk posisjon via selskapets systemkonto CashLineOfCredit. Eventuelt kombinert med [LineOfCreditPlusToCash] konto.

[LineOfCreditPlusToCash]

Valget påvirker ikke beregningen av renter, kun plassering (presentasjon) av netto saldo.

Det er valgfritt om (FALSE eller tom) netto saldo uansett fortegn skal ligge på en fast konto (Frie likvider / Kassekreditt), eller (TRUE) om den avhengig av fortegn, automatisk skal flyttes mellom de to, måned for måned.

[LineOfCreditInterestPct]

Grunnrente ved trekk av kassekreditt (negativ saldo) settes som % av saldo

Satsen kan endres i prosent [InterestAdjustPct] og/eller via prosentpoeng [InterestAdjustPoint]

[LineOfCreditLimit]

Kassakredittlimit settes for å kontrollere saldo mot lånefasilitets (eventuelle) rammer

[LineOfCreditLimitFeePct]

Eventuelle provisjonskostnader som en prosent av Kassakredittlimit

[LineOfCreditOverdraftInterestPct]

Rentesats på overskytende ved eventuell overtrekk av limit

[LineOfCreditUtilizationPct]

Grense for utnyttelsegrad (eks 60%), med derav rentetilegg i %

[LineOfCreditUtilizationInterestAddPct]

Tilleggsrente i prosent av saldo over en eventuell utnyttelsesgrense (fra x – 100%).

[CashInterestPct]

Grunnrente ved positiv likviditet (positiv saldo) settes som % av saldo

Satsen kan endres i prosent [InterestAdjustPct] og/eller via prosentpoeng [InterestAdjustPoint]

[CashInterestTier1..3]

Det er mulighet for ulike rentesatser ved ulike nivå (Tier) på saldo. Fra valgfri dato. Eventuelle steg settes i [CashInterestTier1, Tier2Add, Tier3Add]

[CashInterestFromT1..3Pct]

CashInterestPct gjelder fra 0 og oppover (til et eventuelt Tier1)

CashInterestFromTier1Pct gjelder fra CashInterestTier1

CashInterestFromTier2Pct gjelder fra CashInterestTier2 (Tier1+2Add)

CashInterestFromTier3Pct gjelder fra CashInterestTier3 (Tier1+2Add+3Add)

[CashInterestFromZero]

Til bruk ved avtaler med en felles sats for alt, styrt av det nivået (Tier) en er på.

TRUE = Satsen FromTierX gjelder for hele beløpet (uansett trinn eller ikke), helt fra 0 og opp.

FALSE eller tom = Det gjelder stegvise satser fra 0 til Tier 1, fra Tier1 til Tier2 etc

IsTransOutByDay [ShortTermCash]

Rentene beregnes daglig, men det er valgbart om rentetranser (påløpt rente) skal legges ut hver eneste dag (TRUE) eller om de legges ut summert pr siste dag i måned (FALSE eller tom). Påvirker datamengde og kalkuleringsstid.

IsGetSettingsByDay [ShortTermCash]

Det er valgbart om motoren skal sjekke for endrede rentesatser/betingelser hver eneste dag (TRUE) – eller om det er nok at den sjekker en gang hver påbegynt måned (FALSE eller tom). Påvirker kalkuleringsstid.

<u>Kategori</u>	<u>SimItemID</u>
IB (NCT)	LineOfCreditObNCT
Renteinntekt	CashInterest
Renteinntekt forfall	CashInterestDue
Rentekost	LineOfCreditInterest
Rentekost forfall	LineOfCreditInterestDue
Gebyr	LineOfCreditFee
Gebyr forfall	LineOfCreditFeeDue
Pluss til Kasse bank	LineOfCreditPlusToCash

SimItemID = LineOfCreditObNCT

Nulling av alle her definerte balansekonti (unntatt hovedkonto Kassakreditt)

På IBdato reduseres (-) alle 'ikke hovedkonto' med invers av IB verdi (AccKey LineOfCreditFromOB)

Motpost (+) er valgt hovedkonto (AccKey CashLineOfCredit)

Dette er en systemteknisk 'ikke betalbar' transaksjon (NTC=NonCashTransaction)

SimItemID = CashInterest

På Transdato (siste dag i måned) øker (-) renteinntekter (AccKey InterestIncome)

Motpost (+) er Påløpte renter (AccKey InterestAccrued)

SimItemID = CashInterestDue

Ved terminforfall Renteinntekter går det penger inn (+) på Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost (-) er Påløpte renter (AccKey InterestAccrued)

SimItemID = LineOfCreditInterest

På Transdato (siste dag i måned) øker (+) rentekostnader (AccKey InterestExpenses)

Motpost (-) er Påløpte renter (AccKey InterestAccrued)

SimItemID = LineOfCreditInterestDue

Ved terminforfall Rentekostnader går det penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost (+) er Påløpte renter (AccKey InterestAccrued)

SimItemID = LineOfCreditFee

På Transdato (siste dag i måned) øker (+) gebyrkostnader (AccKey LineOfCreditFee)

Motpost (-) er Påløpte renter (AccKey InterestAccrued)

SimItemID = LineOfCreditFeeDue

Forfall av gebyr følger terminen til rentekostnader (PeriodsAYearLOCDue)

Ved terminforfall Rentekostnader går det penger ut (-) av Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost (+) er Påløpte renter (AccKey InterestAccrued)

SimItemID = LineOfCreditPlusToCash

Samme dag felles systemkonto Kassekreditt saldo skifter fortegn fra minus til pluss, blir positiv likviditet flyttet over til KasseBank og Kassekreditt (gjeldskonto) inntil videre satt til 0.

Etterfølgende kontantstrømbevegelser vil uansett fortegn bli overført KasseBank, sålenge saldoen fortsatt er i pluss.

Svinger saldoen igjen under null, skjer det en motsatt postering hvor Kassekreditt overtar gjelden, mens KasseBank blir satt tilbake til 0, og etterfølgende kontantstrømbevegelser vil uansett fortegn bli postert mot Kassekreditt, sålenge saldoen er i minus.

Fra en positiv Kassekreditt til KasseBank:

På dato for endring nulles (-) en positiv Kassekreditt (AccKey CashLineOfCredit)

Motpost (+) er KasseBank, som overtar saldoen (AccKey LineOfCreditPlusToCash)

Fra en negativ KasseBank til Kassekreditt:

På dato for endring nulles (+) en negativ KasseBank (AccKey LineOfCreditPlusToCash)

Motpost (-) er Kassekreditt, som overtar saldoen (AccKey CashLineOfCredit)